

PRINTRE

COMORI

de BARUȚU T. ARGHEZI

Asistăm în jurul nostru la unul dintre cele mai însemnate spectacole ale țării: darea la iveală și așternerea în lumină a comorilor de mari prețuri sufletești și materiale de ceea ce se cheamă artă populară. Cuvîntul artă înseamnă transpunerea, în tot ce simte și face omul, a poeziei și visurilor lui...

Nici o dată ca acum, neînsemnatele lucruri ale acestui om necunoscut „de la țară” nu sînt atît de mult și de bine cercetate și puse în valoarea lor adevărată — căci nu e lucru cît de mic, nu e cîntec sau povestire în care iscusințele mereu proaspete ale poporului să nu dea originale interpretări sau nebănuite de interesante forme de exprimare.

Nu e vorbă aruncată-n vînt că „românul e născut poet” — poet în sensurile cele mai frumoase ale legănarilor sufletului, între adevărurile vieții fie ele mai dulci sau mai amare. De amărăciunile unui trecut nu prea îndepărtat, memoria poporului își aduce aminte tot prin cîntec.

Dacă portul țărănesc era odinioară desconsiderat, azi iia, catrința, bondița, șerparul ori clopul ciobănesc au cucerit, în frumusețe și inedit, lumea unor continente întregi care descoperă, în coloratura și varietatea costumului săteanului nostru, sinteza unor secole de artă și cultură.

Dacă vorba rostită la plug, la coasă, în ogradă, în jalbă sau la rugăciune a devenit azi cuvîntul ales și căutat de învățați pentru înțelepciunile lui adînci, tot în sufletul țărănelui se cuvina a-i căuta rădăcinile. Scriitorii i-au dat valori noi și cuvîntului scris marea circulație a giuvaerului de preț.

Cîntecul țărănesc a dat pe Barbu Lăutaru și româneasca rapsodie a lui Enescu, alături de forme diverse ale muzicii concertate ale lumii... Din balade și legende s-au reîntregit figurile dirjilor apărători de patrie, ale luptătorilor pentru libertate și dreptate — haiducii codrilor, căpitanii de plai, oștenii fără frică ai lui Ștefan, Mihai sau Tepeș, tovarășii lui Avram Iancu, înfrinții lui Horia, Cloșca și Crișan, ori vitejii lui Tudor Vladimirescu... Toți au fost țărani și numele lor rostit cu teamă de vrăjmași, cu dragoste, speranță și încredere de asupriți, a intrat în legendă. Poporul i-a trecut în cea mai sfîntă și permanentă memorie a lui: în doine, în balade și-n basm.

Casa românească, făcută după nevoie de-a stăvilii vînturile ori arșița, croită pentru apărarea avutului, dar și pentru cuprinderea celor moștenite din moși-strămoși, e vatra cea mai curată a poporului unde s-au păstrat tefere dătinile, obiceiurile, graiul și familia. Casa românului, uneori și iesle pe timp de restriște, este și locul marilor lui bogății de artă: aproape fiecare casă veche din satele noastre e o piesă de muzeu prin arhitectura ei, prin înfloriturile sau ciopliturile în birnă, în stilpii din pridvor. Fiecare încăpere a ei este un tezaur: cusăturile, trîmbele de țe-

Odihnă

sături, lavița, blidarul, oalele de smalt, uneltele casei, cuptorul. Cît despre lada de zestre, ea este spațiul unde se împletesc tradițiile cu virstele și priceperea țărăncii. mamă, gospodină, artistă...

Jocul flăcăilor și fetelor, desfășurat pînă mai ieri la umbra de celun copac din sat, a intrat pe scena căminului cultural și de aci, printr-un salt ca peste pirleaz, a trecut în Anglia, în America, în India, aplaudat cu entuziasm și uimire la Ecuator cît și în țările ghetarilor eterni. Bădița Vasile cîntă pe scena și sub reflectoarele unde Aznavour ori Maurice Chevalier au făcut epocă. Pe lelea Măria o aplaudă personalitățile din capitalele lumii. Călușarii, ciuleandra, fecioreasca, briul, exaltă și prin cei mai sceptici dintre spectatorii străinătății, în septic ce fluierași din Vai-deeni ori corul din Domnești duc mesajul spiritului românesc peste mări și țări...

Plugul din brazda Bărăganului destelențe azi pămînturile țărilor mai sărace, pregătindu-le recolte pînă acum aduse cu greu pe spinări de cămile, catiri ori elefanți. Vapoarele Constanței ori cele de pe Dunăre transportă hrană, lemnărie, unelte și mașini românești. Ingineri și tehnicieni de la noi dau o mină de ajutor viitoarelor industrii ale unor popoare ținute pînă mai ieri în întuneric... Fructele noastre indulcesc prințul multor mese ale familiilor din nu mai știu ce colț al lumii... Olar sau inginer, călare pe tractor ori cuvîntător în forurile înalte, țesătoare ori savantă, tovarășa Ioana sau tovarășul Grigore sînt Cosînzeana și Făt-Frumosul poveștilor copilăriei noastre. Ei vin cu înțelepciunea poporului și cu bogăția sufletului lor, cu forțele și cutezanțele timpului actual, din plaiurile și cîtezantele ducind mesajul artei și culturii românești mai departe în timp, mai departe în lume...

CITIȚI
În pagina
a 6-a

COSMOSUL

ÎȘI
DEZVĂLUIE
TAINELE

NESECATA FÎNTÎNĂ A FOLCLORULUI

Acțiunea de permanentă îmbogățire și îmbunătățire a repertoriului formațiilor muzical-coregrafice de amatori nu poate fi concepută fără un efort susținut în direcția cunoașterii și valorificării folclorului. Literatura populară, cîntecul și jocul românesc se caracterizează printr-o mare bogăție și varietate. Oricît am excava în acest zăcămint care este folclorul, sîcanele de frumos și autentic se dovedesc inepuizabile. Membrii cercului științific de folclor al Universității din Timișoara au cercetat în ultimii ani toate raioanele Banatului precum și vechile folclorice vecine din regiunile Crișana și Hunedoara, au întocmit albume cu fotografii, au filmat spectacole de teatru popular, carnavaluri, colinde, nunți țărănești, au imprimat kilometri de benzi de magnetofon, au desfășurat o muncă sistematică și răbdătoare de investigație, pentru ca, relatați în locurile unde era de presupus că nu mai există „pete albe”, să descopere alte și alte nestemate. Numai în raionul Lipova, de pildă, au fost depistate șase variante ale Mioriței pe care „dubașii” (urătorii cu tobe) le cîntă în chip de cîntec, cu titlul de „Întorcu-mi-se-ntorc”, fără să știe de existența vestitelor balade vîncene.

Instituțiile și așezămintele culturale, artiștii amatori pot face multe pentru păstrarea și valorificarea tezaurului folcloric. S-a constatat că în multe sate solistii vocali nu mai caută să învețe vechile cîntece locale și înlătură tot ce este mai bun și mai valoros la interpretările vîrstalci, pentru a prelua atît de curând ceea ce aud la radio sau la televizor. Este ca și cum un artist plastic ar renunța la peisajul satului natal pentru a reproduce o pictură de altundeva. La fel se întîmplă uneori și cu dansurile. Bătrînii care cunosc jocuri vechi nu mai sînt consultați, instructorul formației de dansuri nu mai scormonește, nu mai caută, îl este poate mai comod să preia de la alții, să „aranjeze” și să stilizeze, și atunci artiștii amatori dintr-un sat se prezintă în concursuri cu ceva care nu este al lor și din care autenticul a fost anulat. Iată de ce la multe centre de disputare a fazelor celui de al VIII-lea Concurs, cu greu s-au putut face distincții între vechile folclorice. Artiștii amatori trebuie să caute și să scoată la iveală producții valoroase și să țină seamă de caracteristicile distincte nu numai pe zone, dar chiar de la sat la sat.

La un seminar cu secretarii comitetelor raionale pentru cultură și artă, lectorul universitar Gabriel MANOLESCU atrăgea atenția asupra valorilor lăterare ale unor cîntece și orașii, innobilate de imagini alese sau pătrunse de un umor suculent, care stau nevalorificate în timp ce unele texte de brînză artistice sau montaje de grupuri folclorice suferă de o sărăcie dezesperantă. Chiar atunci cînd formațiile artistice aduc în scenă datini și obiceiuri, nu sînt căutate orașile cele mai frumoase și mai inspirate din partea locului. Îndeosebi, nu sînt suficient puse în valoare rezervele de inteligență și umor scripitor din obiceiuri cum ar fi „proba istețimii miresei” care trebuie să răspundă la zece ghicitori (zona Armeș), „strigarea darurilor” (zona Frigor), „strigarea peste sat” (zonele Bozovici și Făget) etc. Să ne închipuim ce efect ar avea Plugușorul, dacă pe canavaua orașii clasice, care este de fapt un mic tratat popular de agronomie, brigada artistică de agitație ar broda stihuri cu caracter de urare dar și cu accente satirice, și i-ar colinda pe cei vizați din casă în casă, aducînd astfel scena în tînda fîcărui gospodăru.

Folclorul constituie cea mai bună sursă de inspirație și pentru manifestările artistice legate de pregătirea și dobîndirea belșugului: „Cununa grîului”, apoi, „Sîmbra elli”, „Măsuratul elli” și „Arașul”, obiceiuri păstorești de primăvară și de toamnă, „Mătcălașul”, elogiu al celui mai harnac din sat etc.

În unele locuri se organizează încă, la anumite prilejuri parăzi ale costumului popular. Este și acesta tot un vechi obicei. Bătrînii din Birchliș-Lipova își amintesc că la ei în comună se ținea în fiecare toamnă întreceri pentru cel mai frumos costum. Fetele își lucrau costumul în mare taină peste an și confruntarea celor mai reușite piese vestimentare se transforma într-o explozie de frumusețe. Astăzi, din păcate, obiceiul nu se mai ține. N-ar putea oare căminul cultural să-l reînvieze și să-l aducă pe scenă în cadrul unei șezători?

NICOLAE CULCEA

Poarta școlii generale de 8 ani — comuna Mușetești, raionul Curtea de Argeș

Știri culturale din:

Raionul Caracal

● La Zănoaga, medicul Julia Virginia s-a întîlnit în mai multe rînduri cu tînerele mame, dîndu-le sfaturi în legătură cu îngrijirea noilor născuți.

● Colectivul bibliotecii comunale din Daneși a organizat recent o reușită seară de poezii intitulată *Imn Patriei* și un concurs pentru depistarea celor mai buni recitatori din comună. O altă seară literară, *Străbuna României*, a fost prezentată în comuna Amărăștii de Jos și Mirșani.

● În sprijinul dezvoltării cooperativelor agricole de producție, la căminul cultural din Preajba s-a organizat o consătuire pe tema: *Agrotehnica culturilor irigate*, iar la Zănoaga a avut loc o întîlnire a cooperativelor cu inginerul Matei Laviniu cu prilejul căreia s-a discutat despre cultura viței de vie.

GABRIEL ELIESCU

Leordeni

● N-ar fi rău ca brigada artistică de agitație să se ocupe puțin și de întreruperile și defectunile produse adesea la transformările care alimentează Leordeniul cu curent electric. În comună sînt repartizați doi electricieni, localnici, pe care, pentru a-i găsi, trebuie să-l cauți cu... lumînarea.

● Biblioteca comună nu organizează manifestări de masă cu cartea. Bibliotecara își duce activitatea numai la birou. Pe la brigăzile cooperativei agricole, nu a călcat niciodată. Cel mai mulți și frecvenți cititori sînt recrutați dintre școlari.

● Asociația sportivă din comună nu s-a îngrijit cîtăși de puțin de amenajarea terenului de sport care i-a fost pus la dispoziție de statul popular comun. Anul acesta, terenul a fost cultivat cu mături.

● Activiștii culturali din comuna Leordeni (Găești) trec foarte rar — și numai cu interese personale — pe la sediul cooperativei agricole. Și ar avea de cules multe subiecte interesante pentru textele brigăzii artistice, ca și pentru colectivul de conferențieri ale căror expuneri, sărace în fapte de viață, poartă pecetea formalismului. De ce acest „șid” între căminul cultural și cooperativa agricolă?

GEORGE BREAZU

Păstrători de frumos

CERCURI DE ARTĂ POPULARĂ

Vizitînd cea de-a IV-a bienală de artă populară am întîlnit pe etichetele multor exponate numele unor făurari de frumos pe care i-am cunoscut în decursul anilor și i-am văzut acasă la ei în plină creație, lucrînd la războiul de țesut, modelînd lutul sau încrustînd lemnul.

Maramele și ceramica, iile și obiectele din lemn prezentate în această frumoasă expoziție mi-au reînviat chipuri ale multor asemeni talentați și pasionați continuatori ai unei arte și tradiții milenare; mi-au reamintit discuții și probleme pe care le-au ridicat în legătură cu meșteșugul lor...

Mă aflu cu cîtăva vreme în urmă în comuna Lerești-Muscel și admiram costumele și covoarele mirsamelene lucrate de Elisabeta Răucea. Eram în casa ei într-o cameră împodobită cu cusături și broderii, cu covoare și carpete făcute de ea în decurs de peste patru decenii și aveam impresia că mă aflu într-un adevărat muzeu al portului, al creației populare din localitate. Am întîlnit atunci și alte femei din Lerești care lucrează costume și țes covoare dedicîndu-se de zeci de ani acestei îndeletniciri. Toate mi-au vorbit nu numai de satisfacțiile pe care le dă meșteșugul, ci și de o problemă care le frămîntă foarte mult: grija de a transmite cunoștințele și arta lor tînerei generații, care s-o continue și s-o dezvolte.

Paraschiva Lorca, o femeie trecută de 60 de ani, mi-a relatat cu părere de rău: „La noi la Lerești numai noi femeile mai în vîrstă ne mai ocupăm de portul nostru popular. Tînerețel nu mai știe să lucreze costume”.

Ce teabă frumoasă și utilă ar putea face căminul cultural din localitate — mă gîndeam

ascultînd-o pe Paraschiva Lorca — prin înființarea unui cerc de cusături populare unde fetele din comună să învețe de la Elisabeta Răucea, Elena Căplan, Maria Popescu, Paraschiva Lorca și alte creatoare, meșteșugul unei vechi arte populare.

Într-un alt colț de țară, la Borlova — Caransebeș, tînerele mi-au vorbit despre utilitatea unui cerc de cusături populare. Era cu puțină vreme înaintea nedeilor. În partea locului această tradițională petrecere populară prilejuiește și o adevărată paradă a portului popular. Fetele se întrec în a-și pregăti costume cît mai frumoase. Acasă la Maria Musteștea cîteva fete coseau și brodau sub îndrumarea ei, pregătindu-și ciupage și eșarfe pentru evenimentul așteptat. Pe masă și pe cele două paturi erau așezate costume vechi de aproape o sută de ani alături de altele lucrate doar cu un an în urmă. Și în alte case din Borlova se lucra febril la pregătirea costumelor. Tînere ca Elisabeta Cocie, Ana Ursulescu, Maria Fălcau și altele mi-au declarat că ar participa cu multă plăcere la lecțiile unui cerc de cusături populare dacă un asemenea cerc s-ar organiza în satul lor.

Dorința tinerilor din comuna Borlova este cu totul îndreptățită. De ce nu s-ar putea urma și în domeniul portului popular exemple cum ar fi cel al cercului de cioplitori în lemn din comuna Vad-Maramureș, unde sub conducerea cunoscutului meșter Gheorghe Borodi, tînerii deprind arta încrustării lemnului.

Organizarea unor asemenea cercuri ar fi deosebit de utilă. Ele ar oferi creatorilor populari posibilitatea să transmită tinerilor măiestria lor.

R. IARAI

AGRICULTURA

NOASTRĂ AZI

Agricultura reprezintă una din ramurile de mare importanță ale producției materiale, deoarece de sporirea producției sale se leagă nemijlocit ridicarea nivelului de trai al populației, dezvoltarea industriei bazată pe materii prime agricole și asigurarea rezervelor de stat agroalimentare, în condițiile unei creșteri continue a nevoilor societății.

Locul agriculturii în cadrul dezvoltării economiei naționale este ilustrat de aportul pe care îl aduce la crearea produsului social total și a venitului național al țării. În anul 1966, agricultura (împreună cu silvicultura) reprezenta 22,5 la sută din valoarea produsului social total și 31,4 la sută din venitul național.

Judecând după acești indicatori economici, agricultura ocupă al doilea loc în cadrul ramurilor economice, după industrie. Desigur că explicația realizării din agricultură nu poate fi alta decât creșterea permanentă a producției care, a constituit, putem spune, o caracteristică a dezvoltării sale în perioada construcției socialiste. Raportată la nivelul anului 1938, producția globală

astfel cele mai favorabile condiții de dezvoltare. În locul sutelor de mii de gospodării individuale, fărâmițate în milioane de loturi, producția agricolă este concentrată astăzi în 731 de întreprinderi agricole de stat și 4679 de cooperative agricole de producție care sînt deservite de 273 de stațiuni de mașini și tractoare. Aceasta a constituit o puternică premisă pentru aplicarea în producția agricolă a științei și tehnicii moderne în vederea unei organizări și utilizări raționale a resurselor de muncă, a pământului și a tuturor mijloacelor și rezervelor existente.

Ținînd seama de necesitățile generale ale construcției socialiste, de interesele țărănimii muncitoare ca și de condițiile de care dispune țara noastră, Partidul Comunist Român a orientat în mod statornic agricultura pe calea dezvoltării sale intensive și multilaterale, aceasta constituind linia ei de dezvoltare și în perspectivă.

Atingerea acestui țel a necesitat mari eforturi materiale și organizatorice, investirea unor însemnate fonduri pentru crearea și dezvoltarea bazei tehnico-

va extinde și mai mult în anii următori astfel că pînă în 1970, conform sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R., se preconizează rezolvarea în linii generale a problemelor mecanizării complexe ceea ce va duce la o ridicare a calității lucrărilor, reducerea duratei campaniilor, scăderea cheltuielilor de producție, obținerea unor producții mari etc.

O atenție deosebită a fost acordată chimizării agriculturii care, alături de mecanizarea lucrărilor, constituie unul din factorii esențiali pentru obținerea unor producții medii ridicate la unitatea de suprafață. În urma extinderii pe care a luat-o ramura industriei producătoare de îngrășăminte chimice în anul 1966 agricultura a primit circa 1245 000 tone îngrășămint, ceea ce reprezintă o creștere de peste 55 de ori mai mult față de anul 1950. Cunoscut fiind efectul economic al folosirii îngrășămintelor chimice în creșterea producției în anul 1970 se va aplica o cantitate de 3,3 ori mai mare decît în anul 1965 ceea ce va însemna un spor însemnat de producție.

C.A.P. Șaringa, raionul Mizil. Se pichează rindurile pentru vița de vie

a înregistrat în anul 1966 o creștere de 63 la sută, producția vegetală sporind față de același an cu 55 la sută, iar producția animală cu 83 la sută. Trebuie subliniat că în ceea ce privește producția principalelor culturi agricole (cereale, legume, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, cartofi etc.) în ultimii ani s-a obținut cel mai înalt nivel înregistrat pînă astăzi în România.

O problemă deosebită a evoluției agriculturii în ultimii 16 ani este faptul că producția sa a devansat ritmul de creștere al populației, ceea ce a permis o mai bună aprovizionare cu produse agroalimentare, acest decalaj mărindu-se pe măsură ce sectorul socialist din agricultură s-a lărgit și consolidat.

În etapa actuală, poate fi apreciat că agricultura are un rol însemnat și în cadrul comerțului nostru exterior. În anul 1966, de pildă, produsele de proveniență vegetală și animală au reprezentat peste 39 la sută din comerțul total al României, valoarea totală a acestor produse exportate de țara noastră sporind în perioada 1950—1966 de aproape patru ori.

Pentru a ajunge însă la acest stadiu a trebuit să fie lichidată o grea moștenire, să se creeze premisele materiale pentru făurirea unei agriculturi moderne care să răspundă ritmului rapid de dezvoltare a economiei naționale și a industriei în special, precum și cerințelor ridicării continue a nivelului de trai al populației. Pe fundamentul industrializării socialiste, încheierea procesului de cooperativizare și formarea sistemului socialist de organizare a producției au asigurat așezarea agriculturii pe baza mării producții, creînd

materiale a agriculturii. În acest scop, fondurile destinate dezvoltării agriculturii au crescut între anii 1950—1966 de 13,4 ori, totalizînd în întreaga perioadă circa 70 miliarde lei, ceea ce reprezintă aproape 17 la sută din totalul investițiilor făcute în economia națională. Și în perioada 1966—1970, agricultura va primi fonduri însemnate. În vederea dezvoltării în continuare a bazei tehnico-materiale și al accentuării procesului de intensificare, statul a alocat pentru această perioadă importanta sumă de 35 miliarde lei la care se adaugă încă 9 miliarde lei destinate dezvoltării principalelor ramuri industriale care deservesc agricultura, precum și însemnatele investiții ce vor fi făcute de către cooperativele agricole de producție din fonduri proprii.

Avînd în vedere importanța pe care o au mijloacele de muncă mecanice în dezvoltarea producției, cea mai mare parte a investițiilor au fost orientate în direcția înzestrării cu tractoare și mașini agricole astfel că agricultura dispune astăzi de 90 810 tractoare fizice, 67 273 de semănători, peste 39 500 de combine și numeroase alte mașini agricole. Gradul de înzestrare tehnică al agriculturii românești este ilustrat în mod sintetic de indicatorul suprafeței agricole ce revine în medie pe un tractor, care la sfîrșitul anului 1966 reprezenta numai 108 ha (în anul 1938 reveneau aproape 2 500 de hectare) și de mărimea suprafeței cultivată cu cereale raportată la o combină care a însumat, în același an, 89 de hectare. Procesul de mecanizare a lucrărilor agricole se

În ansamblul măsurilor de intensificare a agriculturii un aspect important îl constituie extinderea suprafețelor irigate care creează condiții superioare de utilizare a potențialului de fertilitate a solului, a îngrășămintelor, a soiurilor de plante etc. Suprafețele amenajate pentru irigații au crescut pînă în anul 1966 la peste 306 000 ha față de 20 000 ha cîte erau amenajate în 1944, producțiile mari obținute pe aceste suprafețe contribuind într-o măsură însemnată la dezvoltarea agriculturii. Partidul și statul nostru au acordat o atenție deosebită creșterii efectivelor de animale, creșterii producției lor, îmbunătățirea structurii efectivelor pe specii, extinderea unor rase cu un potențial productiv ridicat etc.

În afara acestor direcții principale de dezvoltare a agriculturii s-a acordat o atenție permanentă asigurării cu cadre a tuturor sectoarelor de producție. Practic, astăzi nu există unitate agricolă care să nu aibă cadre cu studii superioare și medii.

Încadrîndu-se armonios în dezvoltarea ascendentă și echilibrată a ansamblului economiei naționale, agricultura țării noastre merge în mod ferm pe linia unei agriculturi moderne, intensive, valorificînd imensele rezerve de care dispune pentru sporirea producției prin folosirea celor mai importante pirghii ale progresului tehnic contemporan: mecanizarea, chimizarea și irigațiile. Roadele acestei politici se vor concretiza într-un spor al producției agricole cu ajutorul căruia vor fi satisfăcute necesitățile economiei naționale.

CONSTANTIN ROMEO
cercetător științific,
Institutul de cercetări economice

ÎN EDITURA AGROSILVICĂ

Lucrări apărute

De la Depresiunea Jijiei superioare la terasele inferioare ale afluenților Someșului Mare, în Țara Birsei, sau în Cimpia Timișului, peste tot, pe suprafețe mai mari sau mai mici se cultivă cartoful. Cartoful, cultură rentabilă cu largi întrebunțări în alimentație, furajare și în industrie, cere însă din partea producătorilor cunoștințe despre cerințele față de climă și sol, despre agrotehnica culturii cartofului, combaterea bolilor și dăunătorilor și cunoașterea soiurilor. Toate acestea sînt cuprinse în lucrarea: Întrebări și răspunsuri privind cultura cartofului lată un mijloc eficace de îmbogățirea cunoștințelor profesionale pentru fiecare membru cooperator.

Pentru zootehniști, șefii de ferme și chiar pentru îngrijitorii de animale este foarte important să cunoască valoarea biologică a fînurilor de origine animală și posibilităților de folosire a acestora în hrana animalelor domestice. Lucrarea Fînuri animale folosite ca nutreț descrie: fînurile de singe, de carne, de carne-oase, de oase, de pește și de scoici etc. și importanța lor în creșterea animalelor. Studiul ei contribuie la ridicarea nivelului de cunoștințe al celor care se îndeletnicesc cu creșterea și îngrășarea de animale.

O sursă importantă de ciștiguri atât pentru cooperativele agricole de producție cît și pentru particulari, este Creșterea și îngrășarea tineretului taurin. Cunoștințe folositoare în această privință vă oferă lucrarea apărută chiar cu titlul amintit. Lucrarea se bazează pe experiența unor cooperative agricole de producție și ferme de stat din regiunea Bana.

Numărul celor care se îndeletnicesc cu creșterea și valorificarea iepurilor de casă este de ordinul zecilor de mii. Pentru a le îmbogăți cunoștințele privind sporirea producției de carne de iepure și a îmbunătățirii acesteia la nivelul cerut de piața externă și internă, Editura Agrosilvică a editat lucrarea intitulată „Creșterea și valorificarea iepurilor de casă”. Elaborată pe baza unei bogate experiențe practice lucrarea este de un real folos tuturor crescătorilor de iepuri.

În curs de apariție

EFICIENȚA ECONOMICĂ A CHIMIZĂRII AGRICULTURII

V. Baglinschi și colab.

Lucrarea va cuprinde un bogat material documentar privind rezultatele economice obținute în unitățile agricole. Cititorului i se oferă, de asemenea, posibilitatea calculării și alegerea metodei celei mai avantajoase în aplicarea chimizării, în funcție de natura solului, de cerințele diferitelor tipuri de îngrășăminte, posibilitățile economice ale unității etc.

CULTURA PORUMBULUI

D. Dincă și T. Moscalu

Datorită multiplelor sale întrebunțări porumbul ocupă un loc important în economia națională. Lucrarea prezintă cititorului la nivelul ultimelor cercetări științifice pe plan mondial tehnologia culturii începînd cu pregătirea terenului și terminînd cu cele mai avantajoase metode de recoltare. Un sprijin serios pentru producători îl constituie și capitolul care tratează producerea seminței de porumb.

IERBICIDELE ȘI UTILIZAREA LOR

N. Șarpe și colab.

Pe lângă cunoștințele de bază despre ierbicide (compoziție chimică, proprietăți etc.) și descrierea condițiilor care influențează eficacitatea ierbicidelor, cititorului i se pun la îndemînă metodele de aplicare a ierbicidelor la diferite grupe de plante (cereale, plante prășitoare, culturi furajere, pășuni, legume, flori etc.).

SĂRBĂTOAREA RECOLTEI

Zi de sărbătoare, zi de bilanț. Ecoul culesului a pornit din câmpie, din livezi și vii și ne-a ajuns aici multiplicat de mii de ori. În Capitală, Ziua recoltei a fost sărbătorită, după tradiție, la Halele Obor. La sărbătoarea recoltei au fost prezenți:

Tovarășii Nicolae Ceaușescu cu soția, Chivu Stoica cu soția, Alexandru Birlădeanu, Alexandru Drăghici cu soția, Ilie Verdeț cu soția, Constantin Drăgan, Leonte Răutu, Ștefan Voitec, Iosif Banc, Florian Dănălache, Ianoș Fazekas, Mihai Gere, Petre Lupu, Manea Mănescu, Mihai Dalea, Gheorghe Gaston Marin. Împreună cu conducătorii partidului și statului nostru au sosit la sărbătoare tovarășii Todor Jivkov, prim secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președinte al Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria, aflat în țara noastră, împreună cu soția, într-o vizită de prietenie.

Din convoiul festiv al toamnei, alcătuit din solii celor 16 regiuni, se desprinde țărănul cooperativ Constantin Toma din comuna Domnești, care oferă înalților oaspeți tradiționala piine și sare. Alcea principală pe care o străbat oaspeții este străjuită de panouri înfățișând succesele agriculturii noastre socialiste. O impresionantă piramidă de fructe, emblemă a expoziției, domină locul. Într-o expoziție de produse agricole cei prezenți admiră roadele selecționate a peste 80 de cooperative agricole și întreprinderi agricole de stat din regiunile București, Galați, Argeș și Ploiești. Conducătorii de partid și de stat se opresc în fața standurilor frumoase rinduite. Rețin îndelung privirile îndoșite fructele din livezile Muscelului și de la Râmnicu-Vilcea. Secretarul general al partidului nostru recomandă ea fructele mari, frumoase și parfumate, să se găsească nu numai la expoziție, dar să existe în cantități îndestulătoare și pe piață. Atrag atenția roșiile, ardeii, gogoșarii expuși de C.A.P. din Vărăști (București), care realizează din legumicultură venituri de 5 600 000 lei anual. Legumelor Departamentului de pentru valorificarea legumelor și strugurilor sunt expuse legume, struguri de calitate și alte fructe. Conducătorii de partid și de stat subliniază

necesitatea unor măsuri mai hotărâte pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu legume și fructe.

În uralele miilor de participanți, înalții oaspeți s-au urcat apoi la tribuna amenajată în fața clădirii harelor. Adunarea populară care a avut loc cu acest prilej a fost deschisă de tovarășul Vasile Vilcu, președintele Uniunii Naționale a C.A.P. Vorbitorul a subliniat semnificația zilei recoltei pentru oamenii muncii de pe ogoare, ca și pentru toți oamenii muncii din țara noastră. Întimpinat cu vii și îndelungi aplauze a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

În continuare are loc festivitatea înminării premiilor decernate cooperativei agricole de producție frunțate în cultura griului, la concursul organizat în 1967. Premiul I și „Steagul de unitate frunțată” a fost decernat cooperativei agricole de producție din Cobadin, regiunea Dobrogea, care a obținut pe 1140 de hectare o producție medie de 4 086 kg griu, din care a vândut statului, pe bază de contract, 2 400 tone.

Premiul II a fost decernat cooperativei agricole de producție din Dobrosloveni, regiunea Oltenia, care a obținut în medie 3 973 kg griu la hectar. Pe locul III s-a clasat cooperativa din Lenauheim, regiunea Banat, cu o producție medie de 3 900 kg la hectar.

În aplauzele și aclamațiile participanților, coloana de mașini a înalților oaspeți s-a îndreptat spre cartierul Floreasca, la expoziția zootehnică, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu a tăiat panglica inaugurată. Aici, în adăposturi special amenajate, se pot vedea animale și păsări din cele mai productive rase ce se cresc în țara noastră.

Despărțirea de conducătorii lubiți prilejuiește o entuziasă manifestare de dragoste față de partid și guvern, față de conducătorii României socialiste și de oaspeții care ne-au cinstit cu prezența lor.

Ziua recoltei a însemnat și în acest an o grăitoare confirmare a drumului rodnic trasat de partid, pe care urcă satul românesc contemporan, un prilej de a cinsti după datină pe cei care făuresc belșugul ogoarelor.

BALADA DOBROGEANĂ

Din umbrarul cu stuf se auzea, cîntată din gură și din scripcă, o baladă. O ascultam într-un decor tapizat cu ciudate scoarțe făcute din fructele toamnei. Ascultam balada și în timpul acesta ochii ne stăteau pe strugurii cu luciri de aur vechi, în nări ne năvălea mirozna de must, fetele cu fote și pestelci se învîrteau amețitor pe o scenă mică avînd ca acoperiș cerul. Și am avut deodată senzația minunată că balada izvora din toate acestea.

Am pornit-o prin tirgul cel mare închinat „Zilei recoltei” în Dobrogea, și am poposit dintru început la chioșcurile cooperativei agricole. În câteva ceasuri cei de la C.A.P. „Viile noi” au vîndut marfă de 10 000 lei. Numele cooperativei agricole au devenit de acum familiare. Nici una din fermele boierești din trecut nu au avut trecerea de care se bucură ele pe piață. Cooperativele agricole au scos din anonim sate ascunse atîta amar de vreme în stăpînire dobrogiană. Cine și ce a știut, cîndva de Cobadin? Și iată-l acum campionul griului pe țară.

„Cum, taman la griu? Și taman aici în stepă?” — se întreabă unii mirați. Și le spunem că de cinci ani neîntrerupt Cobadinul trece de regulă de 2 800 kg la hectar iar în acest an obține o producție memorabilă (4 087 kg la hectar pe întreaga suprafață), care va fi negreșit pomenită în mica istorie a comunei, care va fi cîntată la serbările căminului, pe care o vor învăța copiii pe de rost la școală.

Între cei care expun produsele e o întrecere tăcută, dar aprigă. Merenii au venit cu probe din griu, cu care au obținut, (pe 1 000 ha), 3 300 kg la hectar. Cei din Mereni spun că au dorit 8 tone de struguri la hectar și că pămîntul le-a dat 11 tone; că la varză în loc de 20 000 kg, le-au ieșit 30 000 kg la ha. Și Stoica Grigore, care e și grădinar, arată o ditamai căpățînă de 8 kg.

În chioșcul de alături sînt cei de la Palazu Mare. Printre cei care vînd o găsim pe Olimpia Liti.

— Ești de fel vînzătoare?

— Nu, lucrez la grădina. Va să zică ea a pus răsădul în pămînt, ea l-a privegheat, ea a cules rodul și tot ea îl vinde. Aprecierea consumatorilor ea o primește și o duce în dar celor de acasă.

Printre strugurii Murfatlarului e o medalie care amintește de un „loc întii” cîștigat la concursul din Budapesta. Pe un butoi urcusul au scris: „Pinot gris”, „Muscat Otonel”, elita vinurilor albe, fine și mlădioase, cu aroma gingașului toporas. „Au avut nevoie să-și descricie vinul pe care-l fac cu mîinile lor meștere și au invocat un nume de faimă.

Expoziția este un elogiu a tot ce ne vine din agricultură. Am admirat taurii de peste o tonă, de rasă roșie, care innobilează șeptelul din șase raioane ale regiunii. La țarcul cu berbeci merinos îngrijitorul a smuls un smoc de lînă, ne-a pus să-l privim în soare și ne-am adus aminte atunci de lina de aur a argonauților care au trecut — spune legenda — prin locurile acestea.

Am stat în întreagă această zi ca în fața unei cărți deschise. I-am răsfoit filele începînd cu anul 1957, care e luat ca an martor. Progresul în agricultura regiunii e rapid. Într-un deceniu, producția globală de cereale s-a dublat. Acum zece ani erau irigate, de toate, 6 600 de hectare. Peste trei ani vor fi 110 000 ha. S-a restrîns vertiginos suprafața de teren care revine fiecărui tractor, ajungînd azi la 96 de hectare. Într-un colț sînt expuse mașinile care-i ajută pe oameni în efortul de a supune dorințelor lor pămîntul, tot setul de agregate necesare agriculturii, produse în țară. Stau în nemișcare mocnîndu-și caii putere.

Dacă ar începe să murmure, glasul lor s-ar integra, cred, perfect, în balada acestei toamne.

T. VIRGIL

STRĂLUCIREA UNEI ZILE

Sînt zile care se imprimă în sufletul și în conștiința noastră într-un mod menit să dăinuie ani în șir, uneori o viață de om. O asemenea zi a fost cea de duminică, 1 octombrie, văzută în fascinantă ei strălucire, care cuprinsese întreaga pădure Pustnicul, tradiind de la barierele Capitalei pînă spre inima Bărăganului.

La strălucirea grandioasă sărbătorii a recoltei din acest an s-au grăbit să contribuie, împreună cu soarele toamnei, darurile pămîntului de la cooperative agricole, întreprinderi agricole de stat și institutele de cercetări din regiunea București, oferind privitorului imaginea concretă și concentrată a tot ceea ce a ajuns să producă în prezent cîmpia Bărăganului și a Burnasului. Erau expuse legumele, fructele, planșele tehnice și furajere specifice acestei părți a țării, amintind numele unor cooperative agricole ca Satu-Mare, unde s-au obținut 3 570 kg de griu la hectar, Ulmu, cu 3 300 kg., I.A.S. Ivănești, unde producția de griu la hectar a trecut

de 4 100 kg., C.A.P. Miloșești, cu 5 000 kg. porumb boabe la ha. neirigat sau Grădiștea-Călărăși, unde porumbul irigat a atins cantitatea de 7 500 kg. Și, asemenea unor șiraguri de perle menite să sporească frumusețea toamnei, struguri, mulți struguri, de pe cele 4 500 hectare de vii terasate în regiune.

Față-n față cu produsele agricole, pe o aripă arcuită, de panouri, se înșirau produsele culturii spirituale ale oamenilor de la cîmpie, nenumerate obiecte de artă populară, de la bocceaua și cămașa cu riurt, specifice Teleormanului, pînă la marama de o finețe inimaginabilă din zona Vlașcii.

Jos, pe scena ridicată deasupra lacului Pasărea, se succedau, într-o avalanșă de culoare și grație, formațiile artistice din raioanele Urziceni, Lehliu, Titu și Răcari, participante la faza regională a celui de al VIII-lea concurs.

Deodată, prin pădurea de stejari și de oameni a trecut un fior prelung, exterioarizat prin foșnetul unei bucurii de o puternică intensitate... La marea

sărbătoare a toamnei soseau oaspeții dragi, din conducerea de partid și de stat, în frunte cu secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Împreună cu conducătorii partidului și statului nostru mai soseau oaspeții din Bulgaria prietenă, în frunte cu tovarășul Todor Jivkov, primul secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria.

În cinstea înalților oaspeți, cele mai bune formații artistice din regiunea București au dat un spectacol impresionant prin succesiunea, ritmul și varietatea momentelor prezentate.

Toate cele petrecute duminică 1 octombrie în pădurea Pustnicul au făcut din cea de a doua „Sărbătoare a recoltei” o zi de neuitat, desenată cu aur pe filele memoriei tuturor celor care au gustat din bucuria ei.

STELIAN FILIP

Profilată pe cerul fără nori, cumpăna unei fîntîni se apleca încet, scîrîind. Se auzi o bufnitură, apoi bolboroseala apei umplînd găleata. Aplecată peste ghizdul vechi, de piatră, o fată de vreo optsprezece ani trase ciutura, umplu ochi găleata de tablă zmăltuită în albastru și porni spre casă pe poteca de lingă garduri, pe sub duzii bătrîni, trăgîndu-și cu două degete fusta într-o parte, să n-o stropească.

Inginerul îl făcu atent pe Călin la mersul ei elastic, puțin legănat :

— ...Are atîta armonie în mișcări și atîta grație înăscută. Închipuie-ți-o îmbrăcată altfel, într-un cadru somptuos din epoca perucilor pudrate, dansînd să zicem, o gavotă...

Călin părea cam apatizat. Era moleșit și îl ustura pielea : stătuse prea mult la soare.

— Eu zic s-o lăsăm în cadrul ei natural ; i se potrivește destul de bine.

— A, firește. Inginerul zîmbi dezumflat : doar nu crezi că m-aș apuca s-o deghizez în prințesă — nici n-aș avea cu ce. — Făceam un joc gratuit de fantezie, atîta tot...

Fata se depărtase de potecă, pe sub duzii piramidali, de un verde cenușiu, solzos, din pricina prafului.

— Cineva — continuă Silișteanu uitînd de ea și păstrînd numai pretextul meditației — făcea niște remarci ex-

ambele sensuri, bărbații care stătuse-ră răzleți fumînd și mincînd semințe începură să se mute de la poarta proprie la poarta vecinului și apoi, împreună, la a următorului, apropiindu-se pe neobservate de locul unde staționa șaretă. În urma lor, la porți se iviră femeile rotînd capetele ca niște găini ieșite din cuibare, chemîndu-se prin semne și furișîndu-se tot așa din poartă în

probabil privirea ei s-a întîlnit cu a flăcăului care se fîșia neliniștit pe lingă șaretă. Apoi întoarse capul și simulînd în continuare indiferența și ignorarea rostului acelei vizite, dădu de știre :

— Mamă, te caută cineva.

— Cine ? se auzi din golul întunecos al tindei.

— Nea Trandafir.

— Ce vrea ?

— Ce-i ?
— Am zis bună ziua.
— Drum bun.
— Alei, țată ! hohoti Trandafir. Da' frumos îți mai primești musafirii !
Paraschiva dădu din umeri :
— Eu n-am poftit pe nimeni
— Noi am venit totuși.
— Văd.
— Nu ne-ntrebi ce vînt ne-a adus ?
— Nu sînt curioasă de fire, așa că

poartă. Călin observă niște zimbete misterioase și își dădu seama că toți știau dinainte ceva de care numai Trandafir și Neculai n-aveau habar. Se amestecară într-un grup adăpostit la umbra unui dud bătrîn, la două case distanță de locul impricinat. Trandafir trecuse podețul și bătea cu co-diriștea în uluci strigînd totodată :

— Țată Paraschivooo...

de AL. N. TRESTIENI

Fragment din romanul
NOAPTEA CĂRABUȘULUI
în pregătire la Editura
Tineretului

despre partea mea, vîntul care v-a adus, să vă și ducă.

Trandafir hohoti din nou și uitîndu-se peste capul bătrînei se adresă fetii care rămăsese pe prispă frămîntîndu-și mîinile :

— Tu ce părere ai Florico ? A ?

Paraschiva întoarse capul :

— Treci în casă, ce stai acolo și caști gura ?

trem de interesante în ce privește distanța esențială dintre mers și dans, dintre proza comună și vers. Ambele utilizează aceleași elemente : mișcări, cuvinte ; și totuși...

Mergeau încet pe marginea uliței care, la ora aceea, lipsită de obișnuita circulație a vehiculelor, era obosită de lungă, goală și tăcută. Era aproape de amiază și simțeau soarele curgîndu-le în cap și pe umeri, greu, arzător. În curți, gospodinele roboteau neobosite, în timp ce bărbații leneveau rezemați de garduri și de stîlpil porților, fumînd sau ronțînd semințe, parcă așteptînd ceva — altceva decît masa.

Deodată se produse o înviorare. Un tropot de cal, un scîrîit de arcuți. Văzură șaretă lui Trandafir apărînd dintr-o uliță laterală și luînd-o drept pe mijloc, răscolînd praful netezit de măturatoarele ce adunaseră gunoaietele. Era ceva glumeț, caricatural în proporțiile acestei apariții, un fel de ilustrație în viu a unei fabule : căluțul nervos, ridicol de mic față de mărimea omului cocoțat în șaretă cînt o jucărie. De fapt erau doi în șaretă, dar celălalt stătea ca un pui sub aripa cloștii, la subțioara lui Trandafir și leși la iveală de-abia cînd coborîră în dreptul unei case bătrînești. Înainte de a trece podețul își aranjară unul altuia cravatele la gît — erau amîndoi în ținută festivă — și atunci, deși erau încă destul de departe, inginerul îl recunoscu în tovarășul lui Trandafir pe Neculai, șoferul autocamionului. Rîse :

— Trandafir, într-o postură inedită ! Făcat că n-am un aparat de fotografiat, să-i fac o poză...

Călin își increți sprîncenele :

— Ce postură ?

— Pețitor. Se pare că vom asista la o scenă interesantă.

Grăbiră pasul. În același timp, din

Strigările se răspindeau împrejur ca ecoul unor tunete din senin și li-niștea moleșită a amiezii se sparse. Prin ogrăzi începură să latre clinii, să țipe orătăniile adormite. Din tînda casei bătrînești leși pe prispă fata de la fîntînă căreia-i admiraseră mersul lagănat, dansant.

— Cine strigă ? întrebă deși văzuse bine cine era.

— Oameni buni, răspuse Trandafir. Maică-ta e acasă ?

— Este.

— Ia zi-i să iasă nițel.

Fata șovăi o clipă, răstimp în care

— De und' să știu eu ? Du-te și vezi...

Bătrîna leși cu încetineală, ștergîndu-și mîinile ude cu poala șorțului. O mîtră aprigă și grozav de neprimitoare. Se opri lingă fată :

— Ei ?

— Bună ziua... o salută Trandafir mîeros. Vrei să vii mai aproape ?

Paraschiva cuprinse într-o privire fofoa de pe lingă gardurile din cealaltă parte a uliței și făcu o strîmbătură ; nu-i plăcea s-o vadă și s-o vorbească atîta lume. Veni la poartă și în loc s-o deschidă, puse zăvorul.

Rușinată, fata se retrase în tindă. Trandafir, cu dojană moale, pașnică :

— De ce o alungi ? O fi interesînd-o și pe ea.

Bătrîna se răsti scurt :

— N-are ce s-o intereseze.

— Crezi ? Trandafir făcu un semn spre Neculai : Ia uite colea ce mai cavalier !

Buzele crețe ale bătrînei se lungiră făcînd bot :

— Fie la el acolo. Mie nu-mi trebuie.

— Dar nu te cere pe dumneata ; de fată-i vorba.

Primprejur se auziră rîsete.

— ...Așa-l pețitul pe aici ? întrebă Călin în șoaptă.

— Da' de unde. Să vezi acum comedie, că s-a-nfuriat baba.

Paraschiva pusese mîinile-n șolduri :

— Uite ce, Trandafire : e drept că la fata mare și un măgar zbiră, dar fata mea nu-i de nasul lui. Înțelesu-m-ai ?

— Înțeles, repetă Trandafir. Poate aștepti vreun prinț ?

— Treaba mea ce aștept ; n-o să-ți dau ție socoteală.

Acestea fiind zise, baba îi întoarse spatele și se duse în casă.

— Ptiu, lovi-te-ar damblaua, de zgripțuroaică ! făcu Trandafir cătrănit, dezlipindu-se de poarta neprimitoare. Atunci văzu lumea îmbulzită pe lingă garduri și fața lui oacheșă se făcu neagră de tot. Dar, cît era de supărat, dînd cu ochii de Neculai, care se pleoștise de tot, îl umflă rîsul :

— Află băiete, c-o să ai soacră să mai dai și la alții !

Și înfrîngerea nu mai păru atît de dezastruoasă și definitivă, iar retragerea celor doi cu șaretă fu urmărită în liniște de ochii satului, lucitori, veseli, fără răutate.

Din lirica sovietică

**Furtuna
lui Octombrie**

de ALEXEI SURKOV

Spre-a reinvia imensa forță-a omenirii
Furtuna lui Octombrie sosi
Și i-a aprins pe ceruri trandafirii
Ilici, cînd peste vremi o-ntrezări.

Și se umplu cu sori întreaga zare
Și timpul către inimi s-a deschis
Umanitatea noastră viitoare
Din ochii Lui citi destin și vis.

Căzură de pe inimi sumbre cețuri
Și evul nou urcă din an în an,
Precum din stîncă sfărîmînd desghețuri
Lumina mină-un fluviu către-ocean.

Contemporanilor le-a dat întreg eterul
Și veacului — o boltă fulgerînd
Și astăzi știm — Octombrie — că-i cerul
Ce-aripi va crește-nregului pămînt !

În românește de Mihail COSMA

COSMOSUL ÎȘI DEZVALUIE TAINELILE

La 4 octombrie 1957 a fost lansat în spațiu, de către oamenii de știință sovietici, primul satelit artificial al Pământului. De atunci au trecut 10 ani. Cosmonautica a obținut succese deosebite, atât în direcția cercetărilor științifice, cât și în aceea a aplicațiilor practice.

un deceniu de realizări

de MATEI ALEXESCU
directorul Observatorului Astronomic
Popular din București

În cei 10 ani de cosmonautică aplicată, au fost lansate peste 1 000 de corpuri cerești artificiale. Dintre ele, astăzi se găsesc în preajma Pământului mai multe sute de sateliți artificiali, de fragmente de rachete etc

Televiziunea cosmică

Noii sateliți destinați legăturilor intercontinentale în televiziune au fost lansați în ultima vreme. Unii dintre ei, cum sînt sateliții sovietici din seria Molnia, sînt destinați emisiunilor de televiziune între partea europeană a Uniunii Sovietice și cea din Extremul Orient. Alții — sateliții „staționari” americani Early Bird, Lani Bird, Syneaur etc — sînt folosiți pentru legătura între

Asia de est și America de Nord, sau între America de Nord și Europa. Rezultatele deja obținute dau speranța realizării unor asemenea legături pentru tot globul pămîntesc.

Principiul de legătură e simplu: o emisiune de televiziune, lansată de pe Pământ, este recepționată de satelit, care o retransmite spre Pământ, putînd fi recepționată pe o arie cu mult mai mare. Cît privește sateliții „staționari”, aceștia se rotesc în jurul Pământului într-un timp egal cu rotația acestuia în jurul axei sale, adică în 24 de ore. Din acest motiv, ei par să stau pe loc. Astfel legăturile sînt permanente, nu numai în televiziune, dar și în telefonie intercontinentală, cu mult mai practică decît cea prin cabluri submarine.

Zboruri interplanetare

De curînd, atît savanții sovietici, cît și cei americani au procedat la lansarea unor stații automate interplanetare în direcția Luceafărului (planeta Venus).

Perioada favorabilă de lansare spre Venus ce se încheie acum, este propice — grație unor condiții astronomice. Anume, viteza finală a navelor necesară

zborului este mai mică decît de obicei, ceea ce permite încărcături mai mari de aparate, deci mai multe posibilități de obținere a unor rezultate de amănunt.

Atît nava sovietică Venus 4 cît și cea americană Mariner 5 sînt destinate să treacă la distanțe mici față de misterioasa planetă. De pildă, Mariner 5 va trece spre 27 octombrie 1967, la numai 3 200 km de Venus; ea va face măsurători și observații asupra atmosferei lui Venus, asupra unui eventual câmp magnetic al planetei, sondînd și temperaturile ce domnesc acolo și asupra cărora încă se poartă discuții. Și chiar dacă atunci roboții trimiși vor fi la circa 70 de milioane de kilometri de noi, nu ne îndoim de posibilitatea legăturilor prin radio deoarece cu Mariner 4 au fost stabilite legături la peste 300 000 000 km, adică la depărtări de peste 4 ori mai mari.

Ce va urma?

Oamenii de știință din domeniul cosmonauticii dispun astăzi de rachete cu greutatea totală de peste 500 de tone, capabile să lanseze nave de zeci de tone în jurul Pământului. Pînă în prezent

s-a reușit să se plaseze pe orbite circumterestre nave cu ultima treaptă a rachetei purtătoare cu greutatea de peste 23 de tone. Cît privește omul, el a ajuns să zboare în jurul Pământului cam 330 de ore (circa 2 săptămîni), ridicîndu-se pînă la 1 360 km altitudine.

Se prevede ca în următorii doi ani, zborurile în jurul planetei noastre să se lungească pînă la 1—3 luni, atîngîndu-se înălțimi de 6 400 de kilometri. Iar activitatea liberă în spațiu a unor cosmonauți va trece de la cele 5 ore — recordul actual — la mai multe zile, bineînțeles în mai multe etape.

Se va continua lansarea de sateliți de telecomunicații și sateliți meteorologici. În același timp, în anul 1968—1969 este prevăzută trimțerea unor laboratoare cosmice cu echipaj care se va schimba periodic, la fiecare lună, timp de 2—3 ani. Iar pentru zborul interplanetar, în 1969 și 1971, ca să nu mai vorbim de alte perioade favorabile, vor fi lansați roboți pentru a deveni sateliți artificiali ai planetei noastre.

Să ne oprim însă aici, nu înainte de a ne exprima convingerea fermă a succesului acestor întreprinderi, destinate progresului continuu al omnirii șiuceririi pașnice a infinității Cosmosului.

Valentina Tereșkova — prima femeie cosmonaut din lume

solul lunar

Nu încapă nici o îndoială că, în viitorii cîțiva ani, omul va zbura în Cosmos mult mai departe decît o face astăzi. Nave cosmice, cu oameni la bord, se vor îndrepta spre Lună și apoi spre cele mai apropiate planete ale sistemului nostru solar. Și, fiindcă Luna este corpul ceresc natural cel mai apropiat de planeta pe care locuim, este normal ca omul să încerce să pună piciorul în primul rînd, pe astrul nopții. De aceea, oamenii de știință caută să studieze cît mai temeinic solul lunar spre a se putea stabili din vreme cele mai bune condiții de aselenizare pentru viitorii cosmonauti.

Astăzi, solul Lunii se cunoaște destul de bine. Sateliții sovietici de tipul „Lunik” ca și cei americani de tipul „Lunar Orbiter” au furnizat oamenilor de știință multe date noi și interesante. Acum este sigur că Luna nu este acoperită, așa cum se crezuse, de un strat des de praf instabil,

care ar putea să înghită primul cosmonaut ajuns acolo, ci are un sol destul de tare pentru a putea permite aselenizarea unor nave cosmice de greutatea destul de mari.

Peisajul dezolat al Lunii, dominat de cîmpii cenușii, crătere uriașe, munți pleșuvi și creste vulcanice nu este totuși un peisaj încremenit, mort, Luna fiind, în realitate, sediul unei evoluții permanente. Așa, de pildă, cu toată lipsa atmosferei, observațiile făcute în ultima vreme au demonstrat că Luna este supusă unui fenomen de eroziune continuu. Solul ei este presărat cu pietre colțuroase, întocmai ca unele deserturi de pe Pământ, măturate de vînt. S-a constatat, totodată, că solul lunar nu este încă stabil. Sateliții americani „Lunar Orbiter” (pînă acum au fost lansați cinci sateliți de acest tip — n.r.) au transmis de pe Lună fotografii care indică: imense mișcări de teren, prăbușiri de nisip și de pietre care tind să umple fundul craterelor, așa cum s-a întîmplat, bunăoară, cu craterul Copernic. Sateliții sovietici de tipul „Lu-

nik” au analizat compoziția chimică a solului „mărilor” lunare, iar datele transmise pe Pământ arată că acest sol ar fi compus, după cîte se pare, din lave bazaltice, în timp ce relieful lunare s-ar apropia de meteoriiții petroși, acei „chondriți” care se presupun a fi la baza oricărei materii cosmice.

O nouă descoperire importantă, în legătură cu stările de lucruri de pe Lună, s-a făcut recent cu ajutorul satelitului american „Lunar Orbiter-5” lansat din S.U.A. în ziua de 5 august a.c. Datele transmise de această stație lunară fac pe oamenii de știință să presupună că adîncurile craterelor lunare ar fi acoperite cu gheață.

Acestea sînt cîteva aspecte ale astrului nopții pe care omul se străduiește să-l cucerească, astăzi care e un univers al catastrofelor, conceput în fierberea erupțiilor vulcanice, a zguduitorilor cutremure, supus, fără întrerupere, bombardărilor cosmice.

S. LAZĂR

ce vor vedea cosmonauții

Căutînd să descifreze tainele Cosmosului, oamenii de știință cercetează, cu răbdare și atenție, diferitele corpuri cerești, străduindu-se să stabilească, cu cît mai mare precizie, felul cum au apărut și cum au evoluat în decursul existenței lor. Iată cîteva păreri exprimate pe această linie de astronom sovietic Serghei Vshviatski.

Studierea cometelor și a altor corpuri mici din sistemul nostru solar oferă date prețioase cu privire la natura fenomenelor care se produc în spațiul cosmic, permițînd să se cunoască nu numai prezentul dar și trecutul planetelor.

Analizînd orbitele a numeroase comete și particularitățile mișcării lor, precum și spectrele ce caracterizează natura fizică a acestor corpuri, se poate ajunge la concluzia că ele și-au făcut apariția în sistemul nostru solar în urma unor procese de mare intensitate care s-au produs pe diferite planete. Această ipoteză a fost formulată de savanții sovietici încă prin anii 1931—1932 și continuă să fie dezvoltată și în prezent. Pe de altă parte, studiarea meteoriților care fac parte din nucleele cometelor demonstrează că acestea sînt fragmente care s-au desprins din scoarța corpurilor planetare. Același lucru se poate spune și despre asteroizi, micile planete care brăzdează în număr mare sistemul solar.

În prezent, nu mai poate încăpea îndoială că meteoriții, cometele, praful meteoritic și cosmice, toate aceste corpuri sînt alcătuite din materia straturilor superficiale ale diferitelor planete și a sateliților acestora, expulzată într-un trecut îndepărtat sau apropiat, în urma unor procese vulcanice care s-au produs la scară cosmică.

Un argument în favoarea acestei concluzii îl constituie prezența în comete a gheții care, prin evaporare, dă naștere capetelor și cozilor nebuloase.

Planetele și sateliții mari au fost la început mase gazoase incandescente care s-au răcit încandescență în strînsă legătură cu volumul acestei mase. În urma acestui fenomen, la suprafața lor s-a format o scoarță subțire și o atmosferă gazoasă. Tot în această perioadă s-au putut naște, de ase-

menea, și oceanele fierbinți și s-au produs puternice procese de circulație ale materiei. Sub influența gazelor acumulate în interior, scoarța a început să crape, dînd naștere la exploziile vulcanice. La început mai slabe, iar apoi din ce în ce mai puternice și mai distrugătoare, pe măsură ce grosimea și soliditatea scoarței creșteau.

Este posibil ca masele de zăpadă și de gheață proiectate în spațiul cosmic să fi protejat timp de milioane de ani materia vie și microorganismele împotriva razelor ultraviolete, razelor X și radiațiilor corpusculare. Ciocnindu-se de alte corpuri planetare, ele au adus embrion de viață și pe suprafața acestora.

Există dovezi în sensul că pe suprafața Pământului au căzut din Cosmos blocuri de gheață. Pare astfel foarte probabil ca multiplele forme de viață de pe Pământ să corespundă particularităților de viață care există sau care au existat pe alte corpuri planetare.

Cosmogonia micilor corpuri cerești ne determină să studiem cu atenție condițiile care există pe planeta Venus. În ciuda temperaturii ridicate a anumitor regiuni de pe suprafața acestei planete, a unor fenomene atmosferice puternice, se poate presupune că pe Venus au putut supraviețui ființe vii superior organizate. Viața de pe Venus s-a dezvoltat, probabil, paralel cu cea de pe Pământ. Este posibil ca un puternic cataclism care, după toate probabilitățile, a avut loc cu 6—7 mii de ani în urmă, să fi provocat întîrzierea dezvoltării vieții pe această planetă, fără însă să o distrugă, așa după cum o demonstrează exemplul Pământului care a cunoscut perioade asemănătoare de cataclisme vulcanice sau de altă natură.

Marea diversitate care există în lumea vegetală și animală s-ar putea explica, în oarecare măsură, ca urmare a multiplelor schimburi de materie vie între planete prin intermediul cometelor și al altor corpuri cerești. Este de aceea de presupus că viitorii cosmonauți vor întîlni pe suprafața unor planete din sistemul nostru solar forme de viață asemănătoare celor de pe Pământ.

Peste 540 autoturisme cîştigate la Loto—pronsport

Jucînd la Loz în plic puteţi cîştiga :

La seriile speciale de 6 lei :

Autoturisme de diferite mărci și capacități „Renault 10 Major“, „Moskvici 408“, „Wartburg 312/1“, „Fiat 850“, „Wartburg-Lux“, „Wartburg-Standard“, „Trabant 601“ precum și premii în obiecte și bani.

La seriile obișnuite de 3 lei :

Cîştiguri de cîte : 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei, 2 000 lei, 1 000 lei etc.

Oriunde vă aflați jucați la Loz în plic.

Numai cine joacă poate cîştiga.

Fabrica de PĂLĂRII
TIMIȘOARA

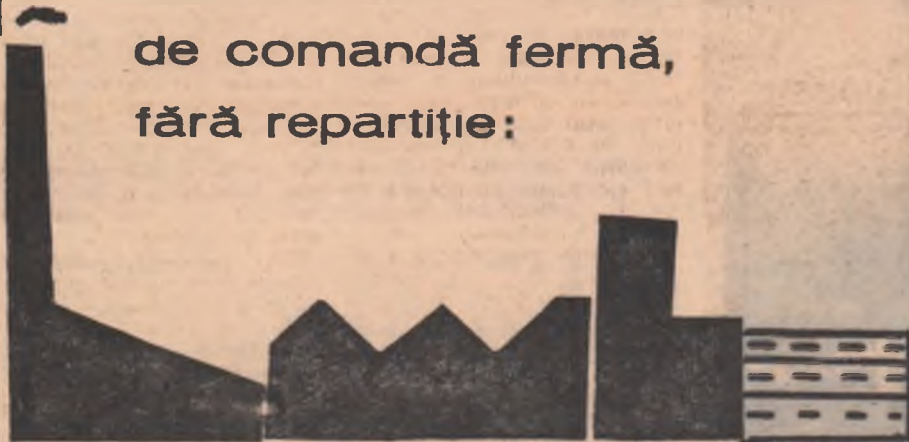
produce :

o gamă bogată de pălării pentru bărbați, femei și adolescenți, confecționate din păr de iepure, lînă și pai. Cereți în toate magazinele de specialitate pălăriile cu marca „PALTIM“ de calitate superioară și durabile.

produce și livrează

pe bază de comandă fermă, fără repartiție:

- tăvi model nr. 5 și 6
- coșuri tacîmuri
- joc construcții
- sandale de plajă
- produse din mase plastice pentru școlari
- penare, palete acuarele.

UZINELE CHIMICE
„9 MAI” BUCUREȘTI
B-DUL. ION SULFA 245 bis.
RAIUNUL T. VLADIMIRESCU

„CARTOFIN” împiedică încolțirea cartofilor.

Modul de întrebunțare : Înainte de depozitare, cartofii se sortează îndepărtîndu-se cel loviți, mușcați sau vătămăți. Cartofii se așează pe un grătar de scînduri, în grămezi de cel mult 1,20 m înălțime.

După sortare se întinde pe grătarul de lemn un strat format prin 2—3 rînduri de cartofi care se prăfulesc bine cu „cartofin” ; se întinde un alt strat de 2—3

rînduri, se prăfulește din nou și așa mai departe pînă la înălțimea indicată. Doza : 100 gr. „cartofin” la 50 kg cartofi este important să se acopere grămada de cartofi după prăfuire cu saci groși, preșuri uscate etc.

„Cartofin” nu este vătămător nici pentru oameni, nici pentru animalele care consumă cartofii tratați.

„Cartofin” nu influențează calitatea și nici gustul cartofilor.

FABRICA DE MUCAVA CARTONAJE

„PRAHOVA”

COM. SCAIENI, RAION ȘI REGIUNE PLOEȘTI

produce și livrează unităților socialiste :

- cartoane pentru încălțăminte
- mucava din paie
- mucava gris
- diferite confecții ambalaje

CADOURI PLĂCUTE UTILE IEFTINE

— Servicii de masă, lichior, cafea etc.
— Vase de flori și bibelouri produse de

COMPLEXUL INDUSTRIAL DE STICLĂ ȘI CERAMICĂ SIGHIȘOARA

5306 A

DE LA MOARA CU FĂCAIE LA TURBINA PELTON

Moara cu făcaie și turbina „Pelton”... Cuvintele acestea stau alături în același muzeu. Unul sună neaoș românesc. Când spui „făcaie” parcă vezi țărâna cioplind gheboșat, într-o bucată de lemn dar urmărind cu ochii și cu-n simț genial perfectă curbura a cupei. Cine l-a învățat principiul pe care fizicienii erudiți l-au dezvoltat mai târziu? Făcaia e astfel făcută, astfel potrivită pe axa roții că primește lovitură apei drept în inimă culegându-i toată forța și transformând-o în mișcare de rotație. La un muzeu din München, printre obiectele de cea mai mare valoare istorică tehnică, era și rotorul morii românești cu făcaie. Turbina „Pelton”, piesă de bază a marilor turbine hidraulice este copia în oțel dur, capabil să suporte viteze și presiuni uriașe, a morii cu făcaie.

Muzeul de tehnică din Capitală — (se află în parcul Libertății) — subliniază prin multe sale exponate și ideea inventivității românești. Să ne fie îngăduit s-o reținem și să v-o înfățișăm.

Crivacu din lemn din 1772 de la salina din Praid a fost înlocuit demult cu mașina modernă de extracție. Prima locomotivă cu aburi a cedat locul celei Diesel electrice. Tragedia vieții în mină în trecut era provocată de condițiile înfricoșătoare de muncă. Haveza de țâțar carbunelui, o adevărată uzină, ne face să ne gândim cât de mult le-a fost înobilat minerilor efortul.

Omul a căutat tot timpul să folosească cât mai puțin mușchii și cât mai mult creierul. El s-a deplasat cu viteze tot mai mari, a ridicat greutatea care-l depășeau de sute de ori. Visul de aur al omului de a zbura ca păsările e descris în toate etapele chinutului lui înfăptuirii. Am văzut într-un tablou avionul prăbușit al lui Vlaicu și m-am gândit că aripa lui nu s-a frânt de fapt și că filia acum, mai sigură pe ea, ca oricând.

Doi tineri tehnicieni din București au inventat un aparat portativ de zbor și s-au ridicat cu el în spăcare, în aer, izbutind acest lucru înaintea zburătorilor americani. Le-am văzut aparatul făcut cu mina lor din material de adunătură.

Cazanul lui Vuia a uimit pe specialiști. El se pune în regim (adică începe să producă aburi) în 100 de secunde; are un randament de 95 la sută; nu explodează. Azi nu este de conceput construcție modernă de termoficare unde principiile modestului Vuia (același care a inventat primul aparat de zburat ce se desprinde de pe sol cu forțe proprii), să nu fie luate în considerare. Neîncurajate la vremea lor, privite cu scepticism și neîncredere de mai marii zilei, invențiile românești din trecut și-au

croit însă drum de glorie în istoria tehnicii mondiale. Inginerul Gogu Constantinescu e creatorul unui aparat care a răscolit tehnica automobilului. El a inventat sistemul de acționare complet automată a cuplării la automobil fără ambreiaj și cutie de viteze, prin simpla schimbare a frecvenței sunetelor. Aparatul lui și toată documentația ni se află sub ochi. E foarte probabil ca într-un viitor nu prea îndepărtat în tehnica automobilistică modernă numele lui Gogu Constantinescu să circule pe toate meridianele.

De la ciobanul Magnez despre care se spune că ar fi descoperit cu totuagul său ghintuit magnetita — (desigur fără vola lui) — până la descoperirile de azi în domeniile electronicii, nu se poate măsura timpul.

Dar progresul tehnic și științific depășește de departe imaginația celor care au creat legendele.

Inteligența umană a descoperit focul și tot oamenii au împodobit mai târziu întâmplarea aceasta fantastică cu nimbii legendelor. Un Prometheus a fost pedepsit de zei că a dăruit oamenilor focul. Poate chinul lui Prometheus amintește chinul căutării primilor oameni care au frecat cu deznădejde două lemne să iasă scintea. Dar având focul ei au devenit mai puternici ca zeii.

Ei au supus puterea apei întâi prin moara simplă cu făcaie și apoi prin hidrocentralele din fier și beton. Un întreg panou, jucând rolul unei file de istorie eroică, înscrie numele: Bicăz, Pingărași, Vaduri, Roznov, Argeș, Sadu, Porțile de Fier.

Dintr-un colț ne zâmbește chipul inspirat al lui Albert Einstein cel care a spus primul: „Nu există spațiu fără timp și fără corpuri”. A fost al tuturor și al nostru deopotrivă așa cum a fost Vuia și Coandă și Vlaicu.

Tot ce se află aici e un elogiu adus omului.

V. TOSO

Macheta avionului Vlaicu II

CÎT TRĂIESC... ?

Viețuitoarele pământului se deosebesc unele de altele nu numai prin formele și comportările lor diferite ci și prin durata vieții lor. Căutând să dea un răspuns la întrebarea: cât trăiesc viețuitoarele planetei noastre? oamenii de știință au studiat cu răbdare acest fenomen, obținând date interesante. Iată câteva din multele exemple ce se pot da:

Fluturele efemer trăiește o zi.
Soarele 3 ani
Broasca 7—10 ani
Rîmă 10 ani
Scoala de lac 14 ani
Ciucele 15—20 ani
Calul 30—60 ani
Băța 60 ani
Vulturul imperial peste 60 de ani
Măgarul sălbatic 100 de ani
Broasca țestoasă peste 100 de ani
Elefantul 150—200 de ani.

dric cu coada turtită lateral și cu falca inferioară ieșită în afară.

Povestea vieții anghilei este dintre cele mai neobișnuite, iar dezlegarea tainelor ei a dat multă bătaie de cap biologilor. Marele mister constă în apariția acestui pește în apele dulci fără să se cunoască puii, fără să se știe cînd și unde se înmulțește, toate exemplarele studiate fiind fără icre și fără lapți. În vechime, pe vremea lui Aristotel, se credea că anghilele nu se reproduc, ci apar din nămolul apelor, în mod

spontan. Care este însă adevărul?

Anghilele din Europa trăiesc în apele dulci cam 4—7 ani, până ce ajung la vîrsta reproducerei, și au cam un metru lungime și o greutate de 2 kg. Atunci, ele pornesc spre apele mărilor, începînd o lungă călătorie. Instinctul multimilenar le împinge spre locul reproducerei, Marea Sargaseilor, situată în apropierea insulelor Bermude din vestul Oceanului Atlantic. Pentru a-și atinge ținta, anghilele parcurg 6—8 mii km, șerpuiind timp de 7—8

luni prin apele oceanului, fără a se hrăni, trăind doar pe baza rezervelor mari de grăsime acumulate în corpul lor. După ce-și depun icrele la o adîncime de 1 000 metri, anghilele mor epuizate. Larvele care ies nu au nici o asemănare cu părinții, fiind transparente, turtite și semănînd cu frunzele salcîmului. Ele ies rapid spre suprafață și timp de 2-3 ani sînt purtate de marele curent Golfstream spre coastele Europei. În contact cu apele îndulcite, larvele încep să-și

tulat: Bacteriile și rolul lor în anatomia și histologia patologică a bolilor infecțioase a apărut în 1885

...Bărăganul, cea mai netedă și mai întinsă cîmpie de pe teritoriul patriei noastre, are o suprafață de 2 500 km.p.?

...un om care pe Pămînt cîntărește 60 de kg, pe Soare ar cîntări 1 654, pe Jupiter — 154, pe Saturn — 66, pe Venus — 51, pe Marte — 23 iar pe Lună — numai 9 kg și 600 de grame?

...au început să se producă oase din material plastic care pot fi sudate de osul uman în cazul unor înlocuiri parțiale? Aceste proteze sînt bine suportate de organism

...orice străin care trăiește mai mult de un an în insula Martinica crește, indiferent de vîrstă, cu cîțiva centimetri? Acest fenomen se datorește radiațiilor care asupra localnicilor nu au însă nici o influență.

Pisici sălbatice de grinduri. (Dioramă din Muzeul Deltei din Tulcea)

Taina anghilei

În lumea viețuitoarelor care trăiesc în apă există un pește ciudat numit anghila, bine cunoscut în nordul Europei, unde se pescuiesc milioane de exemplare anual, dar care se găsește destul de rar pe la noi. Acest pește are corpul în formă de șarpe, aproape cilin-

CUGETĂRI

• Nimic nu secătuieste și nu distruge pe om atîta ca inactivitatea fizică îndelungată.

ARISTOTEL
filozof antic grec
(384—322 î.e.n.)

• Trebuie să fugim de acei prieteni al căror cuvînt nu e la fel cu fapta: una zic cu vorba și alta fac cu fapta.

ESOP
fabulist antic grec
(finele sec. VII începutul sec. VI î.e.n.)

• Vorbirea aleasă nu poate ascunde fapta urită și nici fapta frumoasă nu poate fi murdărită prin vorbe de ocară.

DEMOCRIT
filozof antic grec
(460—370 î.e.n.)

• Răsplata pentru o faptă bună este însăși mulțumirea de a o fi făcut.

SENECA
filozof, scriitor și om de stat roman
(4 î.e.n.—65 e.n.)

• Din gînd nehibzuit să nu faci faptă.

SHAKESPEARE
dramaturg și poet al Renașterii engleze,
(1564—1616)

• Pe cît ne par zilele de lungi, pe atît de scurți ne par anii.

ALPHONSE DAUDET
scriitor realist francez
(1840—1897)

• Plictiseala a intrat în lume prin lenevie și iese numai prin muncă.

LA BRUYÈRE
scriitor și moralist francez
(1645—1696)

ȘTIATI CĂ ...

...primul călător român care a făcut înconjurul lumii este buzoianul Dumitru Dan? El a străbătut, la începutul secolului nostru, peste 100 000 kilometri.

...primul călător străin venit pe meleagurile Bucureștiului — așa cum rezultă din mai multe documente scrise — este meșterul tunar sas Michael, în anul 1494?

...învățatul român Victor Babeș a scris, împreună cu savantul francez A. V. Carmil, primul tratat de bacteriologie din lume? Acest tratat inti-